

Luonnos kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätteen taksaksi 1.1.2025 alkaen

Savo-Pielisen jätelautakunta 02.10.2024 § 15
6567/14.06/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen

Jätelautakunta asettaa luonnoksen kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksaksi eli TSV-taksaksi yleisesti nähtäville. TSV-taksassa määritellään maksut jätehuoltopalveluille, jotka kunnallinen jäteyhtiö Jätekuukko järjestää elinkeinotoiminnalle sekä muille julkisille toimijoille kuin kunnille tilanteessa, jossa palvelua pyydetään markkinoiden palveluntarjonnan puutteen vuoksi.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä TSV-taksaluonnoksesta. Lisäksi jätelautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta.

TSV-taksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 7.10.-31.10.2024. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelautakunnalle päätettäväksi. Jätelautakunnan on tarkoitus hyväksyä TSV-taksa loppuvuonna 2024, jotta taksamuutokset voivat tulla voimaan 1.1.2025.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Elinkeinoelämän jätehuolto sekä julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuolto kuuluu kunnan omaa toimintaa lukuun ottamatta jätelain (646/2011) 28 §:n mukaisesti jätteen haltijan vastuulle. Jätelain 33 §:n mukaisesti kunnan on kuitenkin järjestettävä näiden toimijoiden jätehuolto silloin, kun jätteen haltija pyytää palvelua muun palveluntarjonnan puutteen vuoksi, ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tämän säännöksen mukaista palvelua kutsutaan kunnan toissijaisen vastuun perusteella järjestettäväksi jätehuoltopalveluksi eli TSV-palveluksi. TSV-palveluilla pyritään turvaamaan toimiva jätehuolto kaikkialla kaikille asiakkaille. Palvelun pyytämisessä ja tarjoamisessa on noudettava jätelain mukaisia menettelyjä.

Kunnan toissijaisen vastuun perusteella tarjottavat jätehuoltopalvelut ovat lakisääteisiä palveluja. Jätelain 78 §:n mukaisesti kunnan lakisääteisestä jätehuollon järjestämisestä on perittävä kustannukset täysimääräisesti kattavaa jätemaksua. Jättemaksun perusteista määrätään jätelain 79 §:n mukaisesti jätetaksassa. TSV-palveluille on voimassa oma, jonkin verran kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvasta taksasta poikkeava jätetaksa.

TSV-taksan periaatteet

Kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien palvelujen maksujen on vastattava mahdollisimman tarkasti juuri näiden palvelujen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta perittävä jätemaksu ei saa myöskään alittaa kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvasta jätehuoltopalvelusta perittävää jätemaksua. Näin ollen yrityksiltä ja muilta yhteisöiltä jätehuoltopalveluista perittävien jätemaksujen on oltava vähintään yhtä suuria kuin kotitalouksien sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan vastaavista palveluista perittävien maksujen.

TSV-maksut ovat pääosin yhtenäisiä kotitalouksien maksujen kanssa. TSV-maksuilla katetaan kuitenkin jätelain mukaisesti kunkin palvelun tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset ja maksuja ei subventoida, joten ne ovat paikoin kotitalouksien maksuja korkeammat. TSV-maksuilla katetaan palvelujen suorien kustannusten lisäksi kunnallisen jäteyhtiön kiinteitä kustannuksia, mikä hyödyttää kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvia jätehuoltoasiakkaita eli kotitalouksia sekä kuntien hallinto- ja palvelutoimintaa.

TSV-taksa on valmisteltu alueellisissa jätehuollon viranomaispalveluissa kunnallisen jäteyhtiön toimittamien tietojen pohjalta. Jätelautakunta hyväksyy taksan. Jättemaksut määrätään jätteen haltijoille jätetaksan mukaisesti ja maksut suoritetaan Jätekuolle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jätelain 79 §:n mukaan kunnan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. TSV-taksassa on määritelty säännöksen mukaisesti maksut jäteastioiden tyhjennyspalveluille jätelajeittain. Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailutuksen perusteella alueittain. Samoin kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvassa jätetaksassa, jäteastioiden tyhjennyshinnoille on kaksi hinta-alueita: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki sekä 2) muut kunnat. Jäteastian tyhjennyspalvelut tarjotaan TSV-asiakkaille samoilla kuljetusreiteillä kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluville asiakkaille.

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Kuljetusosalla katetaan sekajätteen keräyksen ja kuljetuksen, kuljetusten järjestämisen, jäteastiapalvelun sekä astiapesujen kustannukset. Käsittelyosalla katetaan sekajätteen käsittelykustannukset eli poltto energiahyötykäyttöön Riikinvoiman ekovoimalaitoksella. Lisäksi sekajättemaksuilla katetaan jäteyhtiön yleisiä

kustannuksia ja osin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvien asiakkaiden kierrätettävien jätteiden kustannuksia.

TSV-asiakkaiden sekajäteastioiden tyhjennysmaksuja esitetään korotettavaksi vastaavasti kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvien asiakkaiden maksuja. Tyhjennysmaksun kuljetusosaa nostaa tehdyt ja odotettavissa olevat kuljetusurakoiden indeksitarkistukset. Käsittelyosa taas nostaa Riikinhoiman ekovoimalaitoksella tapahtuvan energiahyötykäytön kustannusten kasvaminen. Lisäksi käsittelyosassa otetaan huomioon mm. Jätekukon yleisten kustannusten nousu (erityisesti asiakaspalvelun ja tietojärjestelmien kulujen kasvu). Sekajäteastioiden ja -säiliöiden hinnan korotukseksi esitetään jäteastian tai säiliön koosta riippuen noin 5–10 %.

Biojätteen tyhjennyshinta on TSV-asiakkailla huomattavasti korkeampi kuin kunnan ensisijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluvilla asiakkailla, koska TSV-asiakkailla biojätteen tyhjennyksiä ei voida kompensoida sekajätteen maksuilla. Biojätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn suorat kustannukset on katettava siis biojäteastian tyhjennysmaksuilla. Koska näissä kustannuksissa ei ole odotettavissa kokonaisuuteen merkittävästi vaikuttavia muutoksia, biojätteen tyhjennyshinnat esitetään säilytettäväksi ennallaan.

Pakkausjätteissä TSV-asiakkailla otetaan käyttöön pakkausjätelajikohtaiset tyhjennyshinnat vastaavasti kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvilla kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan asiakkailla. Tyhjennyshinnat perustuvat keräyksen ja kuljetuksen järjestämisen suoriin kustannuksiin. Osin hinnat laskevat (kartonki- ja lasipakkaukset sekä metalli) ja osin nousevat (muovipakkaukset). Hinnat ovat kartonkipakkauksilla ja metallilla kotitalouksien hintoja korkeammat, koska pakkausten tuottajien jätelain mukaisesti kunnalliselle jäteyhtiölle maksamat korvaukset pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä keräyksestä kohdistetaan alentamaan ainoastaan kotitalouksien maksuja.

TSV-asiakkailla tarjottava palvelu on sikäli suppeampaa kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvilla asiakkailla, että tyhjennysmaksuihin ei sisälly jäteastiapalvelua. TSV-asiakkaat hankkivat siis jäteastiat itse. Jäteastioiden tyhjennyshinnat sisältävät kuitenkin Jätekukon toteuttamat jäteastiapesut.

Lisäpalvelujen maksut

Jätehuollon lisäpalvelujen maksut ovat entiseen tapaan TSV-asiakkailla samat kuin kunnan ensisijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluvilla asiakkailla. Osa lisäpalveluista tarjotaan ainoastaan kotitalouksille ja kunnille, eikä näille ole asetettu ollenkaan hintaa TSV-taksaan.

Lisäpalvelujen hintoja esitetään tarkistettavaksi kustannusperusteisesti siten, että arvioitu kuljetusindeksikorotus huomioidaan niissä hinnoissa, jotka liittyvät jätteiden keräykseen ja kuljetukseen. Maksut ovat tasolla, jolla saadaan katettua asiakkaan tilaamista lisäpalveluista aiheutuvat kustannukset. Osa lisämaksuista ei perustu suoraan asiakkaan tilaukseen, vaan määräytyy siitä, että jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Lajitteluasemilla otetaan vastaan jäteastioihin määränsä tai laatunsa vuoksi soveltumattomia jätteitä kotitalous- ja kunta-asiakkaiden lisäksi myös TSV-asiakkailta. Pienkuormien vastaanottomaksut ovat kotitalouksien vastaanottomaksuja korkeammat, koska niissä huomioidaan myös lajitteluasemien kiinteitä kustannuksia. Kotitalouksien käyttöä varten lajitteluasemien infra ja ylläpito katetaan perusmaksulla, jota taas muut asiakkaat eivät maksa.

Pienkuormamaksut perustuvat kuormakokoon. Hinnat ovat TSV-asiakkailta samat kuin kunta-asiakkailta. Koska jätteen käsittelyn kulut ovat kasvaneet, pienkuormamaksuja esitetään korotettavaksi noin 4–5 %.

Lajitteluasemilla vastaanotetaan vaarallisten jätteiden pieneriä myös TSV-asiakkailta. Siinä missä vaarallisen jätteen vastaanotto on veloituksetonta perusmaksua maksaville kotitalousasiakkaille, TSV-asiakkaille vaarallisen jätteen vastaanotolle on määritelty jäteryhmittäin vastaanotettavaan määrään perustuvat hinnat. Nämä hinnat pidetään lähes ennallaan – hintoihin tehdään vain pieniä pyöristyksiä.

Jätekeskuksen vastaanottomaksut

Kuopion jätekeskuksella vastaanotettaville jätteille on määritelty kustannusperusteisesti painoon perustuvat hinnat (euroa/tonni). Jätelajien nimiä on jonkin verran tarkennettu TSV-taksassa siten, että nimikkeet olisivat yhtenäiset kaikilla Riikinvoiman alueen jäteyhtiöillä.

Jätekeskuksen vastaanottohintoihin tulee korotuksia, jotka perustuvat kilpailutettujen jätteenkäsittelijöiden hintojen kohoamiseen tai Jättekukon oman käsittelytoiminnan hintojen nousuun. Korkeimmat hinnankorotukset kohdistuvat sellaisiin jäte-eriin, joiden käsittelyyn tarvitaan runsaasti konetöitä (esim. haravointijäte, murskattava poltettava jäte) taikka joita vastaanotetaan vähän ja loppusijoitetaan kaatopaikalle (esim. palojäte, puhallushiekka, öljyinen maa). Pieneltä osin hinnat myös laskevat, kun hyötykäyttö on tehostunut (materiaalihyötykäyttöön soveltuvat muovit ja kipsilevyt). Jätekeskuksen hinnoissa on huomioitu kohtuullinen kate. Osin tätä katetta on pienennetty kustannusten noustua, jos vastaanoton hintaa ei ole haluttu nostaa. Tämä on perusteltua tilanteessa, jossa jätelajia tarvitaan Jättekukon vastaanottoon, jotta yhtiö saa täytettyä sitä koskevat jätteen toimitusvelvollisuudet (poltettava jäte ja sekajäte energiaksi).

TSV-taksaan lisätään uutena maksut vieraskasvilajien vastaanotolle. Vieraskasvilajien maanpäälliset kasvin ohjataan polttoon ja juuria sisältävät kuormat loppusijoitetaan. Vieraskasvilajit on lisätty taksaan omiksi jätelajeikseen määrien seurannan ja niiden raportoinnin vuoksi. Lisäksi TSV-taksaan sisällytetään hinta kuolleiden eläinten vastaanotolle. Välillä hinta poistettiin jätetaksasta, koska Jättekukko katsoi, ettei jätekeskuksen ympäristölupa mahdollista enää kuolleiden eläinten loppusijoitusta

alueelle. Jätekukon ympäristöluvan tulkintaa on tarkennettu, minkä perusteella vastaanotto on katsottu taas mahdolliseksi.

Niille jätelajeille, jotka on nimetty TSV-taksaan, on lähtökohtaisesti käsittelypalvelu tarjolla. TSV-taksasta on poistettu jätelajeja, joilla Jätekukolla ei ole enää vastaanottoa. Esimerkiksi asfaltti- ja betonijätteiden sekä maamassojen vastaanotto toiminta on siirtynyt Jätekukon tytäryhtiölle, Kiertokukko Oy:lle, eikä Jätekukko ota enää näitä jätteitä vastaan suurina erinä jätekeskuksella. Joidenkin jätelajien kohdalla jätteenkäsittelyn tilanne voi myös muuttua taksan voimassa ollessa niin, ettei jäte sovellu enää jäteyhtiön vastaanotettavaksi esimerkiksi jatkokäsittelykanavan puuttuessa. Tällöin jäteyhtiö ei ole enää velvollinen ottamaan jätelajia vastaan TSV-jätteenä, vaikka sille olisi taksassa hinta. Jätelain mukainen kunnan toissijainen jätehuoltovelvoite koskee vain sellaista jätettä, joka soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Jätekeskuksen lisäksi jätelajeittain määritellyillä tonnihinnoilla otetaan vastaan jätteitä myös Outokummun lajitteluasemalla. Outokummun lajitteluasemalla on muista lajitteluasemista poiketen vaakajärjestelmä ja rakenteet, jotka mahdollistavat suurempien jäte-erien vastaanoton. Outokummun lajitteluaseman toiminta ei vastaa kuitenkaan kokonaisuudessaan Kuopion jätekeskuksen toimintaa, joten vastaanottohintoja on huomattavasti suppeammin eri jätelajeille kuin Kuopion jätekeskuksella.

Outokummun lajitteluaseman painoperusteiset vastaanottohinnat on muodostettu siten, että Kuopion jätekeskuksen vastaanottohintaan on lisätty jätteiden kuljetuskustannukset jätekeskukselle. Kuljetuskustannukset perustuvat kunnallisen jäteyhtiön laskelmiin siitä, mitä kunkin jätelajin kuljetus maksaa. Jotkut jätelajit vastaanotetaan Outokummussa samalla hinnalla kuin jätekeskuksella, jos jäte käsitellään Outokummussa tai se saadaan toimitettua suoraan käsittelypaikkaan siten, ettei ylimääräisiä kuljetuskustannuksia tule verrattuna Kuopion jätekeskuksella tapahtuvaan vastaanottoon.

Jätekeskuksen ja Outokummun lajitteluaseman painoperusteisissa hinnoissa on mahdollisuus tarkistaa taksassa määriteltyä tarkkaa hintaa alemmaksi tai korkeammaksi, jos jätteen määrästä, ominaisuuksista tai muista vastaavista seikoista aiheutuu tavallista poikkeavia vastaanotokustannuksia. Jäte-erä voi esimerkiksi tarvita ominaisuuksiensa vuoksi esikäsittelyä, tai sen jatkokäsittelyn hinta voi olla erän pienuuden tai suuruuden vuoksi normaalista poikkeava. Näin ollen on perusteltua, että hintoja voidaan muuttaa jatkossakin tarvittaessa +/- 25 % siten, että ne vastaavat kustannuksia.

Jätekeskuksen ja Outokummun lajitteluaseman palvelumaksuja, kuten konetöiden maksuja ja vaakamaksua, nostetaan kustannusvastaavasti. Vaakamaksulla katetaan niitä kiinteitä kustannuksia, joita aiheutuu jokaisen kuorman kirjaamisesta, raportoinnista, hallinnoinnista ja laaduntarkkailusta. Kiinteällä maksulla varmistetaan, että kustannukset saadaan katettua kaiken kokoisia ja laatuksia kuormia ajatellen. Lisäksi uutena maksuna otetaan käyttöön maksu siirtoasiakirjan täyttämiseksi. Jos jokin asiakas ei ole täyttänyt jätelainsäädännön vaatimissa

tilanteissa siirtoasiakirjaa, vaan vaakaoperaattorin on tehtävä tämä asiakkaan puolesta, määrätään tästä taksan mukainen palvelumaksu.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutosten ympäristövaikutusten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan neutraalit. Maksujen muutosten ei arvioida vaikuttavan jätehuoltopalvelujen hankkimiseen siten, että muutoksilla olisi vaikutuksia ympäristöön.

Jätehuoltopalveluja tarvitseville yrityksille jätelaki ja sen nojalla annettu taksa varmistavat jätehuoltopalvelujen saannin kunnalliselta jäteyhtiöltä aina niissä tilanteissa, kun markkinaehtoisia palveluja ei ole kohtuullisin kustannuksin saatavilla ja jäte soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään. Taksamuutosten vaikutukset niihin yrityksiin, jotka tarvitsevat TSV-palvelua, ovat pääosin lievästi negatiiviset, sillä osa maksuista nousee. Vaikutukset riippuvat paljon siitä, millaisia palveluja yritys tarvitsee. Joillekin asiakkaille vaikutukset ovat neutraalit tai jopa positiiviset, sillä pieneltä osin maksut myös laskevat.

Jätehuollon alalla toimiviin yrityksiin muutokset vaikuttavat eri tavoin riippuen siitä, tukeutuuko jätehuoltoalan yritys palveluntarjonnassaan kunnallisen jäteyhtiön palveluihin vai järjestääkö se palveluja pääosin itse. Jättekukolta osin palveluita hankkiviin yrityksiin maksujen korotukset vaikuttavat negatiivisesti. Jos taas yritys tarjoaa kuljetus- ja käsittelypalvelua omana toimintana, TSV-hintojen nostamisen vaikutus voi olla positiivinen. Kunnallisen jäteyhtiön TSV-hinnan noustessa yksityisen palvelutarjonnan hinta voi ollakin siihen nähden kohtuullinen, jolloin asiakas voi siirtyä tämän yrityksen palvelujen käyttäjäksi.

Liitteet

Luonnos TSV-taksaksi 1.1.2025 alkaen